

Samtaler med muslimer i mit fitnesscenter

Af Gunnar Lind Haase Svendsen

"Anthropology never has had a distinct subject matter, and because it doesn't have a real method, there's a great deal of anxiety over what it is."

(Clifford Geertz, amerikansk antropolog)

"In order to have a conversation with someone, you must reveal yourself."

(James Baldwin, amerikansk forfatter)

"The best of life is conversation."

(Ralph Waldo Emerson, amerikansk filosof og digter)

I min by

I vores del af byen er der ved at blive skabt et "Lille Mellemøsten". Grupper af kvinder med tørklæder spadserer langsomt og lavmælt samtale fra og til Coop 365 supermarkedet – ofte med småpiger ved hånden. De fleste bærer sorte hijab hovedtørklæder. Andre skjuler sig under deciderede telte. Sorte niqab telte. Jeg må indrømme, at jeg finder det et ret deprimerende syn. I forhold til, hvor jeg boede før, er det sjældent at se Dannebrog vaje her. De fleste ikke-vestlige folk bor i lejligheder i et kvarter med højhuse. Men flere familier har købt huse på de tilstødende villaveje. Det gælder også den vej, hvor jeg og min kone bor.

Der er af samme grund nogle mindre konflikter her, fornemmer jeg. Men jeg kan tage fejl, for der er ingen, der snakker om det. Fx har en arabisk familie i en stor villa overfor en meget støjende papegøje. De sætter nogle gange buret udenfor, når vejret er godt. Og så kan papegøjen udstøde sine høje, skingre papegøjeskrig hele eftermiddagen – så høje, at vi kan høre dem tydeligt helt herovre hos os i rækkehuskvarteret. Manden har også en meget smart, aerodynamisk motorcykel. Den ser meget dyr ud. Af en eller anden grund skal han altid gasse den op og ned foran huset. Derpå slukker han for motoren, så tænder han den igen. Og så gasse op og ned. Igen og igen. Det gjorde han i flere timer en søndag eftermiddag for en måneds tid siden.

I mit fitnesscenter

Jeg møder mange mellemøstlige folk, når jeg er i det lokale fitnesscenter. Jeg møder naturligvis også etniske danskere. Jeg har været der ved 12-tiden et par gange på hverdage. Der var centeret helt fuldt af ældre folk. Mange træner vistnok mest af sur pligt, og det bliver ikke rigtigt til noget.

Hvad angår mine mellemøstlige/muslimske medborgere, kommer de fleste om aftenen fra klokken 18 og frem. Der er flest midaldrende mænd, men også nogle yngre kvinder. De fleste bærer ikke hovedtørklæder. Da jeg selv helst træner sent, møder jeg ofte de aftentrænende. Jeg hilser kun på nogle få af dem, et par unge danske mænd, en studerende fra Østeuropa – og tre muslimske mænd på min egen alder, dvs. omkring de 60. Den ene er somalier, den anden fra Montenegro, den tredje fra Afghanistan. De er ikke så gode til at tale dansk, men vi forsøger så godt, vi kan.

Bjørnebanden

Der kommer også dem, jeg for mig selv – i al hemmelighed – kalder 'Bjørnebanden'. De ser ret islamistiske ud og – puha – jeg *har* efterhånden så mange fordomme. Så dem hilser jeg ikke på. (Jeg ville ønske, at der i deres pander stod enten "Danmark-loyal" eller "Ikke Danmark-loyal", så jeg kunne skelne dem fra hinanden).

Bb medlemmerne har sort tøj på, er meget velfriserede. De har særdeles veltrimmede, sorte skæg. De stråler af mandig selvtillid – og har altid et lille smil på læberne. Det virker af en eller anden grund en smule intimiderende på mig. De hilser længe og meget højlydt på hinanden, har jeg lagt mærke til. Trykker og ryster grundigt hinandens hænder, fører derpå højre hånd op til hjertet, mens de smiler bredt. Deres hilsener forekommer helt ritualiserede.

De hilser fortroligt. Ja, højtideligt ville jeg næsten sige. Respektfuldt. Mandigt. Meget værdigt. De siger ofte "aleikum" "aleikum salam" og "allahu akbar". Når de taler dansk indbyrdes, bliver der tit nævnt tal. Måske pengebeløb. Der er også en af dem, der er mellemøstlig, men med negroide træk. Han har en meget svulmende brystkasse, der kan virke skræmmende. Engang hørte jeg ham skælde nogen voldsomt ud i telefonen i en særdeles truende tone.

Tre 'medlemmer' af Bjørnebanden er omkring de 35 år. De ligner hinanden til forveksling. De træner kun overkroppe, er en lille smule fedladne om maven og har forholdsvis tynde ben. Man kunne tro, de var brødre. Der er også en tre-fire drenge – de mingler ikke med de danske drenge. Men hører til Bjørnebanden. En undtagelse er en sympatisk udseende ung mand, der vistnok er somalier af herkomst. Han er snart i en mellemøstlig gruppe, snart i en gruppe af etnisk danske drenge.

I øvrigt er den ene Bb dreng faktisk ikke en dreng, men en ung mand, der er usædvanligt lille og splejset. Han har ikke det lidt hvasse blik som de andre – men søgende, noget usikre øjne. Klanmedlemmerne kan godt lide at løfte på ham, knibe ham, give ham hårde

knus og i det hele taget drille ham på deres egen kærlige, hårdhændede måde. Han finder sig i det, smiler og ler. Joker sammen med dem. Han mangler fuldstændigt de andres 'macho look' og minder i kropssprog mere om en dansk, ung mand.

Lederen af Bjørnebanden

Ved 20-tiden kommer 'lederen' af Bjørnebanden: En skaldet, bister, koparret og noget ældre udgave af de tre 'brødre'. Bb lederen taler med stor autoritet og selvfølelse. Hans blik rummer en mærkværdig blanding af stolthed, nedladdenhed og krænkethed. Et hvast blik. Parat til kamp.

Når der er mellemøstlige, unge kvinder, der går på løbebånd (de løber aldrig), kender Bb lederen dem som regel og går hen og snakker højrøstet med dem. Nu er han med ét smilende og flirtende, hvilket bestemt ikke gør hans ansigt smukkere. Han klapper dem på armen som en, der kan tillade sig denne intimitet. Ja, han føler tydeligvis, han har ret til at berøre dem. At han har fortjent den.

Kvinderne smiler anstrengt og svarer lydigt med enstavelsesord på hans uendelige, energiske talestrøm. De afviser ham ikke og takkes ham til en vis grad. Samtidigt virker de frygtssomme og langt fra afslappede i hans selskab. (Jeg har endda set en af dem rulle med øjnene, da han endelig gik bort).

Sådanne kvinder træner næsten altid parvist. Men engang da der kun var en enkelt ung, mellemøstlig kvinde i centeret, så jeg Bb lederen

komme hen og stille sig på det standsede løbebånd ved siden af hende; gribe hende om højre hofte med sin højre hånd og trykke hende tæt ind til sig. Jeg trænede på crossfit maskinen lige bagved og kunne derfor ikke undgå at se, hvordan han befamlede hende på en meget pågående, nærmest aggressiv måde. På et tidspunkt overvejede jeg faktisk, om jeg skulle gribe ind. Men hun lo blot og fandt sig stort set i det, selvom han næsten kunne have været hendes bedstefar.

Jeg har også lagt mærke til, at når lederen af Bb kommer, skynder alle de mellemøstligt udseende folk sig hen for at hilse ærbødigt på ham. Også de helt unge. Der kan nærmest opstå en helt 'kø' foran ham. Han virker åbenbart frygtindgydende på ham, og de hilser hengivent og underdanigt efter alle kunstens regler. Nogle nedstirrer han, tydeligvis utilfreds med dem, men tager dog imod deres fremrakte hånd. Nogle har han et glimt i øjet til – og udveksler nogle fortrolige ord med. Atter andre ignorerer han fuldstændigt. Og de må gå slukørede bort.

Ære, hierarki – og Palæstina

Der er i det hele taget meget ære mellem de mænd. Og meget hierarki. De synes alle at skulle leve op til, at *a man's got to do, what a man's got to do*. Det må egentlig være meget anstrengende at skulle spille en sådan rolle (tænker jeg ofte). Alle nærer tydeligvis meget stor respekt for den omtalte, ret omfangsrige alfahan mand, *lederen*, der – når han ikke går rundt og taler med folk – mest taler højlydt og vredladent i sin mobiltelefon. Eller sidder midt i rummet og ser vigtige ting og sager på sin mobiltelefon med bister, meget maskulin mine.

Flere af de mellemøstlige unge har bluser med landkort bag på. Landkortet på deres rygge er et kort af Israel og de palæstinensiske områder. Kortet er udfyldt med et palæstinenserflag for at symbolisere "From the river to the sea".

En aften gik jeg tilfældigvis hen og lavede en øvelse på en maskine lige ved siden af et par

piger med et sådant landkort på. Det havde jeg gjort en enkelt gang før. Jeg var drivvåd af sved, fordi jeg altid starter med 60 minutters træning på crossfitteren. Og min armsved lugter af desværre fælt af kattetis, lige meget hvor meget deodorant jeg bruger. Også denne gang fjernede de sig hurtigt, mens de kiggede på mig med en blanding af undren og væmmelse. ("Næste gang kommer jeg indsvøbt i et sveddryppende, israelsk flag, piger!" telepaterer jeg til dem).

Nu vi snakker om Free-Palestine pigerne: Også en af 'brødrene' har jeg set omfavne en 'veninde', og det var netop en af disse meget unge piger med From the river to the sea landkort på ryggen. Hun forsøgte at befri sig fra hans kraftfulde omfavnelse, men koketterede dog også.

Ambivalent – altid så ambivalent det hele! Det stod på i lang tid. Måske var det hans kone? Det tror jeg nu ikke. Det virkede ikke sådan. Jeg forstår det ikke.

Opdeling i grupper

Jeg taler meget sjældent med de unge. En gang var der en, der bankede mig på skulderen og sagde, at jeg udførte en øvelse forkert – om han skulle vise mig, hvordan man udførte den korrekt? Nej, svarede jeg. Satte atter mine airpods i ørerne og startede lydbogen igen. Og skammede mig bagefter en lille smule over min uhøflighed.

De etnisk danske unge danner grupper for sig selv. Der er flest unge mænd, mange ret splejsede. Flere af dem 'overtræner', forstået på den måde, at de løfter mere vægt, end deres muskler egentlig kan klare. De joker meget. Pjatter. Griner. Og hjælper hinanden med at træne. De virker umiddelbart mere ubekymrede end de mellemøstlige unge. De har tydeligvis ikke en 'tung' manderolle, de skal leve op til.

De ikke-vestlige føler sig tydeligvis bedst tilpas i 'ummaen', blandt deres egne. Her er de bestemt – meget velintegrerede! Bosniere, arabere, afghanere, somaliere, tyrkere... blot du er muslim, er du en, der skal hilses på, tales med. En af os. Og alle uden undtagelse skal hen og hilse på Bb lederen. Der er dog en, der skiller sig ud: En dansk konvertit. En høj, ung mand med rødligt hår og skæg og med et usikkert, let underdanigt (eller respektfuldt) blik. Også han hilser "aleikum" og "allahu akbar" (eller Alan's snackbar, som nogle af os ateister siger). Han får vistnok aldrig den muslimske mands macho look. Det er og bliver han for meget blød, dansk mand til.

Å, jeg kunne fortsætte! Jeg ligesom tiltrækkes af muslimer – og frastødes af dem på samme tid. De fascinerer mig. Og jeg fascinerer og frastøder måske også dem? I mit tidligere fitness-center (i en anden by) talte jeg også meget med unge muslimer og kristne fra Eritrea.

Det undrede mig, at ingen af dem vidste ret meget om Danmark. De interesserede sig mest for der, hvor de boede – og for, hvad der skete i deres hjemlande. Eritreanerne mente, at ”kvinderne godt nok bestemmer meget i Danmark”. Jeg talte også regelmæssigt med en professionel fodboldspiller in spe, af bosnisk herkomst. Han blev godt nok sur, da jeg kritiserede islam. Herefter nøjedes vi med at tale om fodbold, fitnessstræning og andre ufarlige historier.

Mine tre jævnaldrende

Lad mig til sidst lige vende tilbage til de tre muslimer på min egen alder, jeg taler med i mit fitnesscenter. Jeg aner ikke, hvorfor de finder mig interessant. Og jeg synes også, det er mærkeligt, jeg finder dem interessante. Faktisk mere interessante end de etnisk danske på min alder. De tre er trods store, sproglige problemer meget glade for at tale. De er til gengæld meget dårlige til at lytte. Men det kan naturligvis også skyldes sproglige problemer.

Manden fra Montenegro elsker i den grad at tale (men ikke at lytte). Han er venlig. Han ser meget lidende ud, når han træner – som er han ramt af en ond skæbne. Han har arbejdet som slagteriarbejder i mange år. Nu er han førtidspensionist pga. dårlig ryg. Han kan snakke i timevis, når han først kommer i gang. Han er svær at forstå. En aften talte han en time i træk til mig – bl.a. om islam, som faktisk ifølge ham ikke er så forskellig fra kristendom. Ja, de to religioner er nærmest ikke til at skelne fra hinanden. Det gælder bare om at tolke islam på den rigtige måde. Der er så meget godt i islam, fortæller han begejstret. Han har gjort meget ud af at opdrage sine børn som gode muslimer. I ramadanen tog han desværre mange kilo på. Det er svært at lade være med at spise for meget efter mørkets frembrud. Efter fastens ophør. Især når man har en kone, der er god til at lave mad.

Somalieren har sådan et rart, lidt beskedent smil. Han er barnligt glad, når han kommer hen

og viser mig sin gå-app – og stolt fortæller, hvor meget han har gået de sidste dage. Han har ondt i ryggen, og jeg har forgæves forsøgt at få ham til at købe en god topmadras. Men han forstår simpelthen ikke ordet ”topmadras”. Han kan næsten ikke kommunikere på dansk. Det giver ham store problemer, fx når han skal tale med sin læge. Han ved nærmest intet om Danmark. Et enkelt eksempel: En aften fortalte jeg ham, at jeg var i færd med i radioen at høre landskampen mellem Danmark og Grækenland. Ingen reaktion. Jeg fortsatte: Fodbold. VM-kvalifikation. Han anede ikke, hvad jeg talte om.

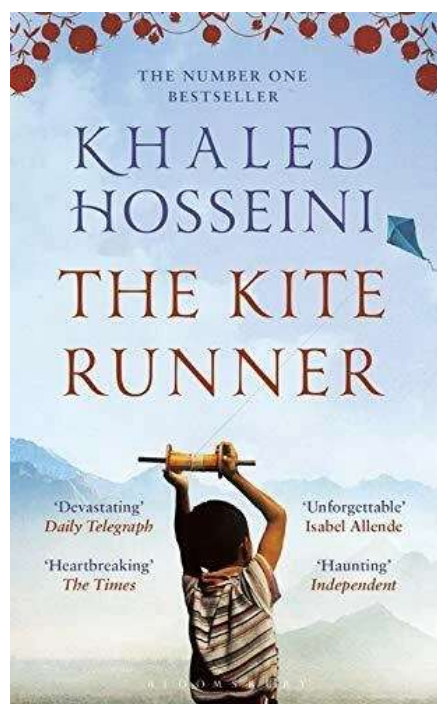

Og så er der afghaneren. Han er et helt kapitel for sig. Energisk. Meget rank. Smilende. Befindende sig imellem de to grupper: De mellemøstlige/muslimerne og danskerne. Han hilser på næsten alle. Taler gerne med alle. Altid højrøstet, meget engageret, udadvendt. Han er naturligt macho vil jeg sige. Han har også fuldskæg, men det er helt kortklippet. Han forstiller sig ikke. Spiller ingen rolle. Han er helt sig selv. Han er en spændende person, der har oplevet og gennemgået meget. Nå, og vi to ryger ud i lange diskussioner! Lad mig fortælle om en sådan.

Samtale i mørket

Det begyndte i omklædningsrummet. Hans datter ringede til ham, og de talte sammen på

et sælsomt sprog. Bagefter forklarede han mig, det var persisk. Men var han da ikke afghaner? Der er mange afghanere, der taler persisk, fortalte han mig. Pashtunere og hazarier kendte jeg til fra Khaled Hosseinis romaner, fortalte jeg. Kendte han dem? Han rystede på hovedet og forstod vistnok ikke, hvad jeg sagde. Heller ikke ”Drageløberen”? Han rystede på hovedet. Nå. Men så fortsatte snakken – også uden for centeret. I mørket.

Jeg: ”Er du pashtuner?” Han: ”Nej, jeg er en farsiwani”. Derfor ville han aldrig kunne få arbejde i Afghanistan, fortalte han. Alle talebanere er pashtunere. Og kun de kan besætte offentlige embeder. Det er da virkelig racisme, sagde jeg. Ja, sagde han, men der er faktisk også mange racister i Danmark. (Det overhørte jeg lige i første omgang).

Han fortalte nu om, hvordan hans storebror – en militærmand – blev myrdet af talebanerne i 2001. Og om, hvor meget han hadede talebanerne. Alt har de ødelagt. Tænk ikke at ville sende børn i skole! Men nu kom han, overraskende nok, med en lang snak om, at USA var skyld i al miseren; at de altid havde støttet

Taleban osv. Nå, så måtte vi jo til det igen... Religionsspørgsmålet.

Jeg mente nu, det var islamisme, der førte til al denne elendighed. Det var jo grundlaget for Taleban. Nej, det var de vantro! replicerede han straks. Det var amerikanerne, der havde invaderet hans land. Ok, jeg var enig med ham i, at det havde været en dårlig idé at invadere Afghanistan i 2001. Det var naivt at tro, man kunne få afghanerne til at elske vestlige værdier. Snak, snak, snak.

Terrorister

Han talte meget om turister. Turister??? Til sidst gik det op for mig, at han talte om *terrorister*. Men det er jo næsten kun muslimer, der er terrorister, indvendte jeg. Det ser vi også i Europa. Og i Danmark. *Det* benægtede han. Tænk på første og anden verdenskrig råbte han, nærmest triumferende. Det var de vantro! Nej, sagde jeg. Det var ikke terrorisme. Det var krig. Desuden – føjede jeg til – er der også mange muslimer her i Danmark, der begår meget kriminalitet, også knivstikkeri. Bandekriminalitet og... Det gør muslimer ikke, sagde han bestemt. Det er kun dårlige muslimer, der gør det.

Og han gav mig en beskrivelse af en god muslim, nemlig ham selv: Jeg drikker ikke alkohol, stjæler ikke, bagtaler ikke folk (det er forbudt) eller kaster 'onde øjne' på fremmede kvinder. Og jeg har opdraget mine børn til at bidrage til det danske samfund. Til at få uddannelse, opføre sig ordentligt. Være glade for at leve i Danmark. Alle skal være frie. Alle skal være frie!

Muslimer og vantro

Nå, men nu var jeg blevet lidt oprevet over hans ensidige fordømmelse af amerikanerne. Og hans benægtelse af, at næsten alle terrorangreb bliver begået af terrorister – og ofte råber de "allahu akbar" (det gav et gib i ham, da jeg sagde det). Og jeg fortsatte (noget ophidset): Hvorfor opdeler du mennesker i muslimer og vantro? Du siger, alle mennesker blot er mennesker. At vi alle skal være gode og frie. Og du siger, det ikke har noget med religion at gøre. Vi er alle sammen mennesker. Og så alligevel kalder du mig en *vantro*. Du deler folk op i vantro og muslimer. Er det ikke racisme?

Nogle unge mænd begyndte at råbe op i mørket i nærheden. Han ler, lidt undskyldende. "Det er dårlige muslimer". Han fortæller, at han ofte opdrager på unge muslimer. Fortæller dem, hvad en god muslim er. Nu bliver en bil gasset op, og en sort bil suser forbi os i stor fart. Han ryster på hovedet.

Men hvorfor er *jeg* vantro? vil jeg vide. Han forsøger vistnok at undgå emnet, men jeg insisterer. Er det ikke racisme at dele folk op i muslimer og vantro? Jeg mener, jeg tror ikke på nogen religioner. Heller ikke kristendom. Jomfrufødsel for eksempel, hvad er det dog for noget vrøvl. Jeg *har* ikke nogen sandhed, jeg vil have andre til at tro på. Er jeg så *vantro*? Narj, siger han, pludselig ukarakteristisk usikker.

Men så lidt efter: Vi er alle skabte af Allah! Og han kigger op mod stjernehimlen over os. Jeg kigger også op. Stjernerne funkler. Også Mars

er deroppe med sit røde øje. Jeg tænker på, at araberne var de første astronomer og har navngivet mange af stjernerne.

Hvad er jihad?

Og det måtte jo ske: Hvad er *jihad*? (Det giver et gib i ham, da jeg nævner ordet). Det er... han har svært ved at formulere det. Tyskerne, der kom til Danmark. Krigen. Ville *du* så ikke kæmpe for dit land?

Han taler videre, indtil jeg forstår. Så siger jeg: "Du mener selvforsvar". Ja! Selvforsvar. Jihad er, når de vantro kommer og vil erobre dit land. Så må du godt dræbe dem. (Jeg ryster let på hovedet og smiler).

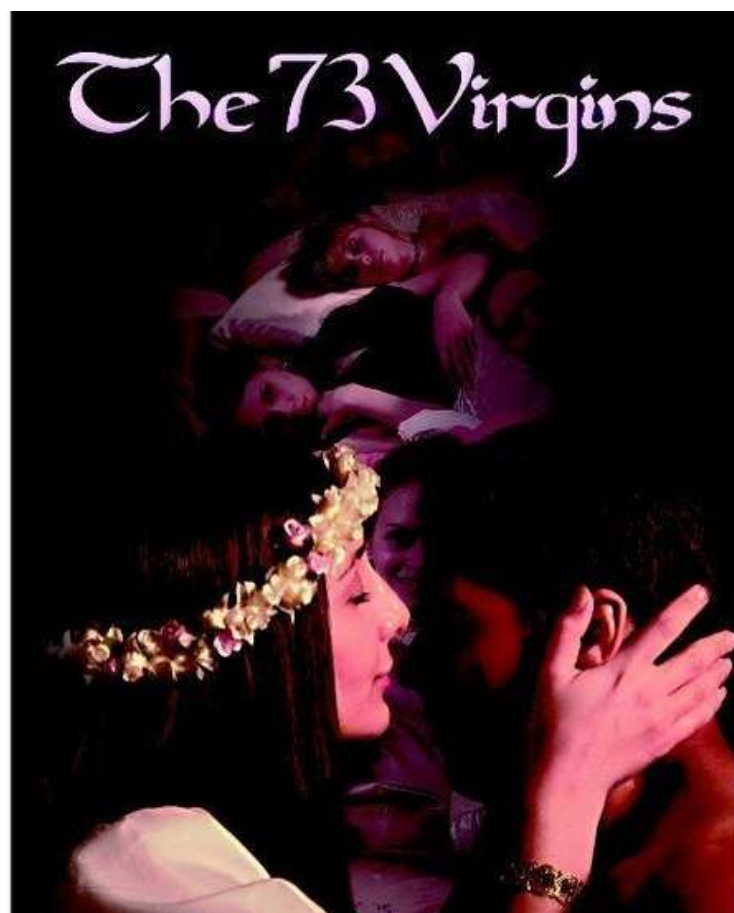

Du tror mig ikke?... Nej, siger jeg. Og jeg *var* godt nok langt fra overbevist. Fx rummer Sunni-traditionen også eksplicit hellig krig i vantro lande, kaldet Dar-al-Harb. Det er en muslimsk pligt til at erobre de vantros territorier gennem hellig krig, jihad. Og et Shia-land som Iran holder sig heller ikke tilbage, som alle ved. Det islamiske styre bruger en stor del af statsbudgettet på at føre international jihad – med proxy-hære som houthierne, hamas, hizbollah og islamisk jihad.

Jihad kan naturligvis også antage andre betydninger som selvforsvar – alt efter konteksten. Nå, men vi kom ikke videre her. Nu ringede hans datter igen: Far, hvornår kommer du hjem?

Religion er eventyr

Det er sent. Du har en elcykel? spørger han forundret. Hvorfor ikke en racercykel? Jeg har en racercykel, jeg ikke bruger. Vil du have den? Jeg takker nej. Jamen, jeg vil gerne give dig den. Jeg takker nej. Vi siger tak for diskussionen – begge overraskede over, hvor hurtigt tiden er gået. Han rækker armen ud for at trykke min hånd (det gør alle disse muslimer, også selvom de ved, at jeg ikke gør). Jo, jeg kan lide ham, men også han er et flokdyr. Han har en flokmentalitet efter min mening.

Jeg råbte på et tidspunkt til ham, i samtalens hede: "Eventyr, eventyr, eventyr! Religioner er *eventyr*!" (forstå det dog!). "Religion er noget, nogle mennesker har fundet på. Konstruktioner. Og *modige* mennesker tror ikke på eventyr!"

"Nej, nej, nej, nej"... svarede han og værgede for sig med begge arme.

”Jo!” råbte jeg tilbage. ”Eventyr, eventyr, eventyr! H.C. Andersen!”
Og så grinede han endelig.

PS

Næste gang, jeg taler med ham, må jeg ud-
sætte ham for ’lakmus-prøven’:

- 1) Er muslimer bedre mennesker end ikke-muslimer?
- 2) Går din kone med tørklæde?
- 3) Må dine børn gifte sig med ikke-muslimer?
- 4) Er det ok, hvis dine børnebørn vokser op som ikke-muslimer?
- 5) Synes du, det vil være en god idé at indføre sharia i Danmark?